

Oñati letrarik letra

Orain hasten dugun sail berri honetan Oñatirekin zerikusiren bat daukaten pertsonak, lekuak, gaiak edo kontuak azaldu nahi ditugu, baina modu berezi batez, hau da, alfabetuaren arabera sailkatuta. Pentsa dezakezuenez, Oñatiri buruzko saski-naski bitxi samarra gerta dakiguke; ea interesgarri eta irakurgarria ateratzen zaigun. Gaurkoan alfabetoaren lehenengo bi letrekin ekingo diogu lanari.

LTUBEtarrek Oñatitik Ameriketaruntz jo zutenean ere ez zen gure artean giro izango. Urte gutxiren buruan Zubillagako Zugastui baseritik bost mutil gazte, zeukaten apurra berten behera utzita, itsasoz beste aldera joateko, hemengo egoera latza izan behar, derrigor. Gure lehenengo gerra zibila (1833-39) orduantxe amaitua zen

eta, karlistada luze eta odoltsu haren ondoren, etsipena eta gosetea zen nagusi bazterretan. Ameriketa aldean, berriz, independentzia estreinatua berria zuten errepublika askotan esku-lanaren preminan aurkitzen ziren. Iñaki Zumaldek kontatzen digunaren arabera, Santiago Altube abiatu omen zen lehendabizi Montevideoara 1840an; laster, anaiaren arrimora, Migel, Felix, Pedro eta Fernando (gerora Bernardo deituko diotena) ere, batzuk lehenago besteak gerotxoago, Buenos Aires inguruan kokatu ziren.

Pedrok, ordea, Argentinan bost bat urte pasatu eta gero, Californiarako bidea hartu zuen 1850ean, urreak liluratuta milaka ameslarik paraje haiek arakutzen zihardutenean. Baina gure zubillagarrak zera pentsatu zuen: hainbeste jendeak jan beharra ere edukiko zuela eta, urrea zegoen tokian diru-faltarik izango ez zenez, okelatarako ganaduak haztea negozio polita bilaka zitekeela. Horrelaxe bihurtu zen Pedro Altube oñatiarra Estatu Batuetako euskaldunen artean unai eta artzainik ospetsuenetakoa. Gizon iharra

eta luzea zelako **Palo Alto** ezizena ezarri zioten; bere anaia Bernardorekin batera izugarriko "rantxoak" eraiki zituen Californian lehenengo eta Nevadako estatuan geroago; Nevadan, Elko-tik gora dagoen Independece Valley izeneko paraje zabalean **Spanish Ranch** famatua eduki zuten; negute gogor batean dena galdu eta berriz ere negozioa altxatzea lortu zuten; 1907an Altubetarrok ganadutzari utzi eta guztia saldu zutenean, 20.000 ardi, 20.000 ganadu, 2.000 zaldi eta 162.000 Ha. lur zeukan beren rantxoak.

Palo Alto San Franciscon hil zen 1905ean, 78 urte zituela, eta bertan ehortzi zuten. Bernardori Berkeley-n iritsi zitzaion bere azken ordua. Argentinako Altubetarrek, ostera, Oñatira itzuli ziren eta, besteak beste, Oñatiko Kontearen Zubillagako ola zaharrean **Moyua, Elorza y Altube** deituriko burdina-fabrika modernoa sortu zuten 1884an, XX. mendean **Zubillagako Forjak** bezala eza-gutu genuena.

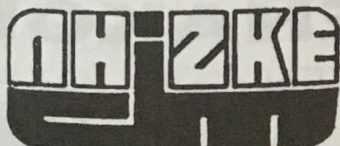
AKETXE kaleaz bi hitz. Kale barria eta Patruze kalea lotzen dituen kantoï oker eta xume honek nolako xarma duen bere apaltasunean! Etxe-osteak, horma-sailak,

Orbeaneke leihogotikoa, Antixeneko parkeko arbolen kerizpea, lurreko harri zaharrak, **tarrapatatan, tarrapatatan...**

Alabaina, azkenaldi honetan inguruan egin diren obrekin nortasun apur bat galdu duela-koan nago. Nire ustez, arreta gehiago jarri behar-ko genuke gure hiriguneko txoko polit honi oraindik darion graziari eusteko. Zoruko adokinei, daudenak mantenduz, txukunketa bat ondo etorriko litzaieke. Eta ez dut **Kantonoste** izenaren aurka nagoenik esango, hori ere jatorra eta petoa baita; baina **Baketxe** zerrenda ofizialek kanpora geratu denez gero, belaunaldi gazteek aurki ahaztu egingo dutela iruditzen zait. Denok hain bakezale bihurtu garen sasoi honetan ezin dugu holako izen ponpoxo eta esanguratsua berreskuratu?.

JERARDO ELORTZA

Araba Etorbidea, 4
Tfnoa. 79 01 32
ARRASATE
9,00 - 13,00
16,00 - 20,00

Olakua, 14
Tfnoa. 71 60 00
OÑATI

16,00 - 20,00

- MAILA GUZTIAK
- HAURRAK, GAZTEAK, HELDUAK
- GOIZ ETA ARRATSALDEZ

**HURBILDU ZAITEZ
GURE BULEGOETARA!**

ALEMANA • FRANTSESA • INGELESA